

ΟΤΑΝ ΟΙ ΑΣΤΕΡΕΣ ΑΡΧΙΖΟΥΝ ΝΑ ΣΒΗΝΟΥΝ

ΜΕΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΤΩΣΙΣ ΤΗΣ ΜΑΕ ΜΟΥΡΡΑΙΗ

(Άρθρο του δια σήμερ Γάλλου ηθοποιού του κινηματογράφου Ζακ Κατελαίν)

ΜΟΥΝ στο Χόλλυγουντ, όταν έγινε η κηδεα της μεγάλης ηθοποιού Μαρίας Ντρέσλερ. Τη μέρα εκείνη, όλα τα στρώματα είχαν κλείσει και όλοι οι καλλιτέχνες, ακολουθούμενοι από τους μηχανικούς, τους εργάτες και τους υπαλλήλους, πήγαν να καταθέσουν λουλούδια στον τάφο εκείνης που ύπριξε, όχι μονάχα μεγάλη βενετίκα, αλλά και εξαιρετος άνθρωπος. Τη μέρα εκείνη, ολόκληρο το Χόλλυγουντ ήταν βυθισμένο σε θλίψη. Βαθεία λύπη ήταν το πρόσωπο όλων. Θα έλεγαν κανείς ότι οι κατικοί της Αμερικανικής κινηματογραφουπόλεως—χιλιάδες κατικοί—εκήδευσαν ένα στενό συγγειή τους.

Όστόσο, την επομένη η Μαρία Ντρέσλερ είχε κιάλας Λημονηθή! Η φωτογραφίες της «Βασίλισσας του Χόλλυγουντ» αφαιρέθηκαν από τα πλαίσια τους—και κανείς πια δεν συλλογίζοταν τη «δυναμικτάστατη», την «άσυγκριτη», τη «μοναδική» ως χθές καλλιτέχνιδά!...

Χόλλυγουντ, Χόλλυγουντ, πόλις της εύκολης λημονιάς!... Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι στο Χόλλυγουντ δεν εγινούν τόσο γρήγορα μονάχα τους νεκρούς. Υπάρχουν και πολλοί Ένδοξοι Ζωντανοί, που είνε σήμερα περισσότερο νεκροί από πολλούς πεθαμένους. Στο Παρίσι, ξέρουν να τιμούν τις λημονημένες δόξες του θεάτρου. Στην Αμερική, όμως, ένας δυνατός άνεμος σαράνι την άνδνηνσι και τών πιο φημισμένων καλλιτεχνιδών, από τη στιγμή που θα χάσουν τη λάμψη της όμορφιάς των...

Μου παρουσιάστηκε σέ μένα τόν ίδιο η Θλιβή εύκαρία να διαπιστώσω την αλήθεια αυτή.

Τρείς μέρες μετά την κηδεία της Μαρίας Ντρέσλερ, πήγα σ' ένα μπαρ με μιά καλή συντροφιά. Διάκοσμος ζωτικής, φαντασμαγορικής, μουσική άσπογη, γυναικείες ωραίες—μονάχα στην Αμερική μπορεί κανείς να συναντήσει τόσες ωραίες γυναικείες συγκυτρωμένες σ' ένα μέρος—ποτά έκλεκτά, ατμόσφαιρα άρωματισμένη...

Σέ μιά στιγμή, πρόσεξα ότι στο διπλανό μας τραπέζακι καθόταν μόνη μιά γυναίκα, της οποίας τὰ χαρακτηριστικά μου εζήτησαν ένα σωρό αναμνήσεις...

Η γυναίκα αυτή ήταν ακόμα ωραία, αν και τὰ χρόνια που πέρασαν πάνω από το πρόσωπό της είχαν άπλωσει στη μορφή της έναν έλασρό Ισκίο κοπώσεως και συγκρατημένης πικρίας. Τὰ μάτια της, όμως, τὰ μεγάλα φωτεινά μάτια της έξακολουθούσαν να διατηρούν τη νεανική τους λάμψη.

Και τὰ μάτια αυτά μίλησαν άμέσως στην ψυχή μου.

—Μά, αυτή δεν είνε η Μάε Μουρραϊά; οδύσησά ένα από την παρέρια μου.

—Όλοι γύριαν το κεφάλι τους και κύτταξαν τη γυναίκα που τού έδειξα. Στο πρόσωπό μου ήταν ζωγραφισμένη κάποια άπορία. Φαίνοντοσαν σαν ν' είχαν λημονηθεί και αυτό ακόμα τ' άνομα της πρωταγωνίστριας τόσαν φιλμ. «Ένα-δυο μονάχα θυμήθηκαν, άφου βασάνισαν τη μνήμη τους, τών άστέρων που είχε λάμψει για πολλά χρόνια στο κινηματογραφικό στερέωμα.

Και όμως, ήταν η Μάε Μουρραϊά!

Ναι, άνεγνώριζα το δβάλ πρόσωπό της, που το πλαισίωσαν εσθές μπυδκλες, την αδιάντροπη μιλίτσα της, το στόμα της που έμοιαζε σαν κουρασμένο από τὰ φιλιά το τυρφερό βλέμμα της που φανέρωνε έρωτική νοσταλγία... Και άρχισα ν' αναφέρω τὰ φιλμ της μεγάλης αυτής καλλιτέχνιδος. Οι φίλοι μου εαφαινώστηκαν με τόν ένθουσιασμό μου.

—Έχει καιρό να γυρίση μιά καινούργια ταινία, μου είπαν οι μέν Καμιάς έπαρέρια δεν την θέλει πια!

—Έξ άλλου, θά είνε σήμερα πάνω από έξήντα χρονών! σνεπλήρωσαν οι δέ, αναστηκόντασ περιφρονητικά τούς ώμους.

Τόσο απεστρήτης, τόση σκληρότης άπέναντι της Μάε, μ' έκαναν ν' άγανακτώσω. «Ω! πόσο ήθελα να την πηλαιάσω, να της μιλήσω, να μάθω τι σκεπτάται, τι αισθάνεται... Κι η καλή μου τύχη με βοήθησε για μιά άκόμα φορά. Ένας από την παρέρια μας, τόν όποιο περιέμεινα από ώρα, ήρθε εσθρικά και κάθισε στο τραπέζι μας, άφου προηγουμένως χαιρέτησε την στήρ. Τόν παρακάλεσα τότε να με συστήση στην καλλιτέχνιδά. «Υστερ' από λίνα λεπτά της ώρας, καθόθουν δίπλα στη Μουρραϊά—και της έξεδήλωνα το θαυμασμό μου, την άφοσάσά μου.

—Το Παρίσι σάς θυμάται και σάς αγαπά πάντοτε! της είπα μεταξύ άλλων.

Τὰ λόγια μου αυτά σνεκίνησαν τη Μάε, της εζήτησαν ένα σωρό αναμνήσεις, ζωντάνεψαν γι' αυτήν την εποχή τών μεγάλων θριάμβων της.

—«Ω! αγαπώ κι' εγώ το Παρίσι! φώναξε με λαχτάρα. Δεν θά εσχάσω ποτέ την ύποδοχή που μου έκαναν στο «Γκαμινόν Παλάς». Έπαιζαν, τότε, ένα από τὰ τελευταία μου φιλμ, τή «Λελιάν», και η διεύθυνσι του κινηματογράφου με παρακάλεσε να εμφανιστώ, στο διάλειμμα, στη σκηνή... Τι χειροκροτήματα, τι ζητωκραυγές άκουσα εκείνο τὸ βράδυ!... Κόντερα να λιγοθυμήσω από τη χαρά μου... Ναι, λατρεύω το Παρίσι... Θυμώσατε και την έπιτυχία μιάς άλλης ταινίας μου, της «Εθθύμης Χήρας»; Οι κριτικοί σας μ' ανέβασαν στα οδράνια... Φανήκανε υπερβολικοί σ' έπαίνους, μιά η αλήθεια είνε ότι το φιλμ έκενο ήταν πραγματικό άριστούργημα... Τελευταίως, όταν άποφάσισαν να εναγυρίσουν την ταινία αυτή όμιλούσα, με κάλεσαν ν' αναλάβω τόν πρώτο ρόλο. Έγώ, όμως, ερήθηκα, γιατί καταλάβαινα ότι θά ήταν άδύνατο να ενασπαίξω τόν ίδιο ρόλο με τήσ έπιτυχία...

Καμένη Μάε! Μου έλεγε την αλήθεια. Είδα την καινούργια «βερτόνη» της «Εθθύμης Χήρας», με τὸ Μαριέ Σεβαλιέ και τη Ζανέτ Μακντόναλντ, και όμιολογώ ότι η Μάε δεν θά είνε πια σέ θέσι να εμψυχώσει το άθάνατο έργο τὸ Λέχαρ...

—Υστερ' από τη Βαλέντια, έξακολουθήσα η Μουρραϊά, χωρίς να πέρη άνασθη, γύρισα δυο φιλμ παρλάν. Τι θρίαμβος ήταν εκείνος!... Κάτι άράνταστο, άγαπητέ μου. Από τότε, δλες η κινηματογραφική έταιρέρια με παρακαλούν να όπογράψω μαζί του σνεμβόλια.

Έγώ, όμως, δεν δέχομαι... Τὰ σνεάρια που μου προτείουν είνε άνόητα. Οι σκηνοθέτες οι σημερινοί δεν έχουν γούστο και οι διευθυνταί ένδιαφέρονται όχι πια για την τέχνη, αλλά πώς θά ειοπράξουν περισσότερα... Και έγώ είμαι καλλιτέχνης μεγάλη, έχω ύποχωρέριασ άπέναντι του έαυτού μου και του κοινού. Δεν μου έπιτρέπεται να εμφανισθώ σέ ρόλους ήλιθιους... Γι' αυτό άποφάσισα ν' άφοσώθω στο θέατρο... «Α! το θέατρο μου γαρίζει σήμερα συγκινήσεις που δεν τις γνώρισα ποτέ στη ζωή μου...

Και η Μάε Μουρραϊά έξακολουθούσε να μιλάει στον ίδιο τόνο.

Την άκουγα, χωρίς να την διακόπτω. Ένας έλασφόρος πόνος έσοιγγε την καρδιά μου, με τη σκέψη ότι η καλλιτέχνης αυτή άγωνιζόταν για τὸν έαυτό της—ότι ήταν ακόμα περιζήτητησά στούντιο, ότι η λάμψη του άστρου της δέν είχε σθήσει όριστικά στο κινηματογραφικό στερέωμα...

Στο μεταξύ, όμως, η ένδοξη αυτή γυναίκα παίζει σέ διάφορα μικροθέατρα τών περιχώρων, για να δημιουργή την άταπάτη ότι διατηρεί ακόμα ένα κοινό άφοσώσιωμένο... Δεν έχει άραγε σνεαίσθησι της καταπτώσεως της; «Αν σνεαίνει έργαγματι αυτό, θά είνε ετυχησμένη...

Όταν της έξεδήλωσα, για μιά άκόμα φορά, τη χαρά μου, έπιδή ήμύρεσα να γυρισθώ από κοντά μιά από τις μεγάλες δόξες του βωδού κινηματογράφου, η Μάε Μουρραϊά διεμαρτυρήθηκε με χαριτωμένο τρόπο:

—Μά όχι, όχι! έπεγα γογγυλόντας. Δεν πρέπει να με κατατάσσει στη σειρά της Πικφορτ και τών άδελφών Ταλμάντς η Γκιζί!... Έγώ είμαι πολύ μικρότερη από αυτές... Όταν πρωτοπορουσίστηκα στον κινηματογράφο, έκινες ήσαν «φτασμένες» πια καλλιτέχνιδες... Τι τὰ θέλετε, μου φαίνεται ότι χθές μόλις γύρισα το πρώτο μου φιλμ... Δεν σάς φαίνεται περίεργο αυτό;

Δεν άποκλείεται να το πιστεύη η Μάε αυτό, γιατί τὰ χρόνια πέρασαν από πάνω της σαν άφρες... Όστόσο είνε αλήθεια ότι νύχτωσε πια για τη μεγάλη καλλιτέχνιδά, και ότι είνε καιρός να πάη να κοιμηθί και να ξεκουρασθί από μιά ζωή γεμάτη έντατικές συγκινήσεις και διάκόσμο ταραχή—άν έννοείται μορφή να κοιμηθί ένας άνθρωπος που τόν βασανίζουν γλυκά η άναμνήσεις μιάς νεότητος που πέρασε με δόξα, έρωτες, άποσάσεις...

ZAK KATELAIN

Η Μάε Μουρραϊά